

ČASOPIS SPOLEČNOSTI PŘÁTEL STAROŽITNOSTÍ ČESKÝCH V PRAZE.

Časopis vydáván jest pouze členům Společnosti a to zdarma. — Expedice jest na Král. Vinohradech, Celakovského sady, č. 432.

Číslo 4.

Vydáno v lednu 1894.

Ročník I.

Topografie předhistorických osad lovosických.

Píše Dr. J. Matiegka.

(Dokončení.)

Také se tu vyskytlo několik střepů, mezi nimi okraje s ornamentem vtlačeným prstem.

12. Když v průjezdě č. p. 47 v Dlouhé třídě (dům paní Gallinové) byla stavěna stoka, přišlo se ve hloubce na hnizda červeně pálené hlíny (zbytky obydlí), střepy ze šálků a misek grafitovaných (obr. 29., 30., 31.), z hrnců s dvojitými otisky nehtů (obr. 32.), střep dírkované nádoby (obr. 33.), zvířecí kosti (zub jelena, dolejší čelist dobytí a ovčí); mimo to byla nalezena jemná jehla kostěná, patrně nedohotovená (neúplně broušená), 11,5 cm. dlouhá (obr. 34.), a kus pazourku (obr. 35.).

V hořejších vrstvách byly nalezeny střepy z pozdní doby slovan-ské (pod č. 48.—51. uvedené).

13. Po zboření bývalého hostince „u koruny“ (stav. parc. 80. nyní č. p. 21. v Mlýnské ulici) byly při kopání sklepů pro nynější dům nalezeny nejhořejí pěkné kachlítky z doby Rudolfovy. Černá hlína byla i zde velmi vysoko nanesena, a teprve pod ní se přišlo na žlutou hlínu, v níž byly uloženy žárové hroby, které se svou tmavou barvou silně lišily od okolí; jeden byl takto zdělán: byl několika kameny kryt a obsahoval velkou rozbitou nádobu baňatou (popelnici), několik menších nádob grafitovaných a negrafitovaných (obr. 36.—39.), z nichž jsem však též jen střepy obdržel, a konečně úplnou kostru většího psa. Kromě této byly ještě jiné jámy se střepy nalezeny.

14. Při kladení rour plynových (r. 1890.) přišlo se blíže kostela (nedaleko předního pravého rohu) na místa černé hlíny, v nichž v hloubce 1—2 m. nalezen ohnutý drát bronzový (obr. 40.), zlomek bronzového náramku (? obr. 41.) a větší ovální kámen mlýnský v podobě bochánku.

15. Při téžé přiležitosti nalezli dělníci v Terezínské ulici před domem E Löbla (č. p. 10., stav. parc. 101.) příříznutou špičku jeleh-ního parohu, bronzový kroužek na 4 kusy zlomený (obr. 42.); menší kroužek otevřený (náušnici, obr. 43.), na jednom konci přišpičatělý, (a malý bronzový knoflíček s ouškem?).

16. Sem patří snad též naleziště v pískové jámě p. Wünsche nebo vlastně Heischla (poz. parc. 202—1.) na trati k Prosmykům položené. Předmětů tam vydobytych nemám právě po ruce i dovolím si o tomto nalezišti později podat zvláštní zprávu.

D) Žárové hroby typu lužického.

17. Jak se mnou dělník Náhlovský sdělil, bylo při rigolování pole za starou ovčárnou mezi drahou, Uherskou uličkou a Obilním trhem, tam, kde jest nyní zahradnictví p. Černého (kat. p. č. 19.) asi v l. 1878. až 1879. objeveno pohřebiště tohoto druhu: nepříliš hluboko pod povrchem byly nalezeny od místa k místu veliké nádoby, popelem naplněné; popel v nich srovnával Náhlovský se spodiem, v němž jen malé kousky spálených kůstek zachovány byly; vedle velikých nádob nacházely se často malé; popelnice sama stála obvyčejně na plochém kameně a byla stejným příkryta. Též nádoby ve větších uložené byly nalezeny.¹⁾ Bronzů bylo málo: koužek asi jako prsten veliký, tenký plíšek jako přeska a bronzová jehlička 13,5 cm. dlouhá s esovitě začleněným koncem (obr. 44.), která mi byla uschována a odevzdána.

18. V cihelně Reiterově několik metrů na sever od naleziště neolitického (viz str. 54. B. 3.) přišlo se při odkopání hliny na velikou kotlovitou popelnici (obr. 45.) bez okras a oušek, naplněnou množstvím drobných, docela spálených kůstek. Popelnice jest 26 cm. vysoká, průměr okraje měří 27,5 cm. a průměr dna 9,5 cm. Pod a nad nádobou se nalézaly opukové plotny; stejné byly kolem postaveny, takže takto byla utvořena kamenná skříňka. Jiných nádob nebo předmětů tu nebylo. Dle kůstek pochází hrob od osoby dorostlé. Jest patrné, že se zde jedná o hrob osamocený tvaru obvyklého na popelnicových polích typu lužického.

19. Podobný hrob osamocený s velikou nádobou (avšak s hrdlem více se súžujícím), kůstkami naplněnou, nalezen byl vedle řepné váhy na farním poli podle silnice k Lukavci (poz. parc. 276.).

20. Také na poli p. V. Pfannschmidta (poz. parc. 296.) v pravo od silnice vedoucí do Lukavce objeveny byly jednotlivé hroby s velikými popelnicemi, jak jsem se dověděl; nevím však, zdali však patří k této kultuře.

E) Doba laténská a římská.

21. Před několika lety byly při stavbě hlavní stoky v Dlouhé ulici před nynější budovou okresního soudu (stav. parc. 137.—V. č. p. 200.) ve značné hloubce²⁾ nalezeny hroby kostrové typu laténského; kostry ozdobeny byly puklicovými kruhy, bronzovými náramky laténskými a železnými řetězy s bronzovými součástkami. Jsou ve sbírce p. R. z Weinzierlu.

¹⁾ Nádoby se rozbily, pouze jedna byla zachována a p. Buchnerem do sbírky kn. Švarcemberka do Hluboké zaslána.

²⁾ I zde jest půda vysoko nasypána.

22. Poněkud dále na severozápad poblíže domu p. Friesera, mydláře (č. p. 40., stav. parc. 53.) našla se při téžé příležitosti mince římského císaře Hadriana.

23. Na poli (poz. parc. 608.—3.) hraničícím s knížecí cestou z Lovosic do Vchynic (Seufzeralee) nalezen byl železný náramek otevřený a dvěma kuličkami zakončený. Průměr jest 8·6 cm. (obr. 46.).

24. Při stavbě vlečné dráhy z lovosického nádraží k řece (k Prosmykům) byly hned po přechodu přes potok Modlu na poz. parc. 217. objeveny kostry s předměty z doby laténské (železné meče, bronzové náramky atd.), které se prý dostaly do musea společnosti dráhy (ve Vídni). — Možno, že tomuto pohřebišti odpovídá vrstva v blízké jámě písečné p. Heischla (poz. parc. 202.—1.) se střepy z nádob na kruhu hrnčířském zhotovených a často meandrem ozdobených (viz C. 16.).

25. Na polích mezi Lhotskou (Ústeckou) ulicí a t. z. přístavem v Lovosicích (poz. parc. 765., 766., 769., 773., 774., 776., 777.) byly častěji vyorány střepy, mezi nimi též meandrem ozdobené.

26. V nové kn. Švarcemberské ohradě (poz. parc. 601.—1.), položené mezi šířejovickou silnicí a plynárnou, nalezena byla pěkná nádoba, zhotovená na kruhu hrnčířském, pěkně hlazená, černá, negrafitovaná, jejíž výška činí 9·4 cm., průměr okraje 10·4 cm., průměr největší 12·4 cm. (obr. 48.); stála docela sama.

F) Pozdní doba slovanská.

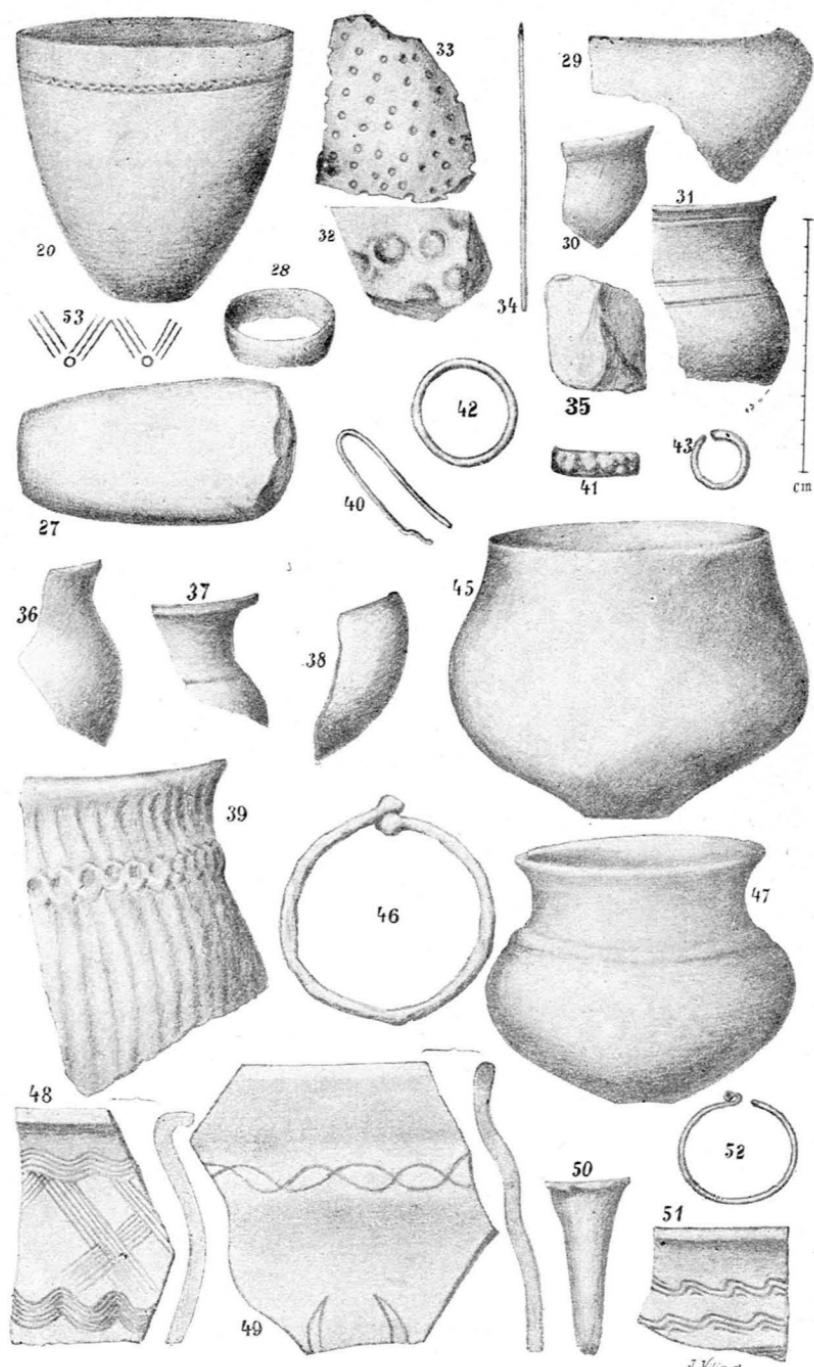
27. Jak již sub. C. 12. poznamenáno bylo, nalezeny byly v domě p. Gallinové (č. p. 47.) ve vrchních vrstvách střepy z nádob na kruhu hrnčířském zhotovených a vlnicemi a čárkami různým způsobem zdobených (obr. 48.—51.).

28. Také při novostavbě domu p. Piescha (č. p. 38. viz v předešlém čísle časopisu tohoto C. 11.) nalezeny střepy z pozdní doby.

29. V knížecí ohradě (již pod č. 24. zmíněné) a na poli s ní hraničícím (poz. par. 601.—1.) prokopal jsem řadu hrobů kamením obložených, v nichž byly kostry s esovitě zakončenými záušnicemi a nádobami. V jednom hrobě nalezeny stříbrné náušnice typu orientálnského (srv. Crania bohem. I. 115.; Český Lid II. str. 706., Dr. L. Niederle: Lidstvo v době předhistorické II. 655.).

30. Při kladení rour plynových byly v Terezínské ulici za kostelem pod hroby, které příslušely hřbitovu kolem kostela, v hloubce hroby starší; na jednom místě nalezena 2 metry pod dlažbou veliká kamenná plotna, pod kterou ležela kostra dětská, dle kosti mně předložených kostra novorozeňátka; hlouběji pod ní ležela kostra dorostlé ženy; pod touto lebkou nalezeny 3 záušničky (obr. 52.) z tenkého drátu bronzového stočené a esovitě zakončené; ležely tak pohromadě na sobě, že se jak zahnuté konce tak vlastní kruhy kryly. — V okolí nalezeny byly ještě jiné hroby, a několik kroků od tohoto místa nalezen byl přeslen.

31. a 32. Dodatkem uvádím nález p. Drem Woldřichem v „Beiträge z. Urgesch. Böhmens IV.“ popsaný, který se týkal 2 kostér

Předhistorické starožitnosti z Lovosic.

J. Vlček

bez milodarů v hrobě kamením přikrytém a objeveném na tak zv. „Galgenfeldu“. Dobu, z které tento nález pochází, nelze blíže určiti. Podobně nález dvou kostér na též poli (v 1. řadě stromoví na místě 4. nebo 5. stromu od cihelny Reiserovy), který byl r. 1880. učiněn a při němž kromě rozbité nádoby byly objeveny kameny různého druhu, kus porfytu, čediče, fonolithu a křemínky. Tuto zprávu děkuji p. inž. K. Zenkrovi.

Podal jsem zde přehled nálezů v městě Lovosicích a v obvodu jeho hlavně v pěti letech mého pobytu v tomto městě učiněných. Co před tím nalezeno a objeveno bylo, nedá se již zjistit; co od té doby bylo vyneseno na denní světlo, nezvěděl jsem.¹⁾ Jest však málo míst v městě, kde by se nepřišlo při kopání na nějaké důkazy lidské činnosti z pravěku nebo z prvních dob historických. Některé z uvedených nalezišť patří snad k sobě; tak jsou snad naleziště v „Lustgartnu“ (C. 10.), v domě Pieschově (C. 11.) a v domě pí. Gallinové (C. 12.) zbytky jedné osady s příslušným pohřebištěm; dále jsou zase některé nálezy ojedinělé (E. 22. a 23.), tak že počet vlastních osad a pohřebišť se poněkud zmenší. Avšak tolik jest jisto, že bylo toto město v každé době a za každé kultury po delší nebo kratší čas obydleno, v některých dobách i vícekrát. Tak jest patrno, že nález skrčených kostér (B. 2.) a nález hrobů s nataženými kostrami (B. 3.) v cihelně Reiserově svědčí²⁾ pro osídlení místa toho v různých dobách neolitu. — Hroby se skrčenými kostrami zdají se mi být mladšího původu. Podobně mám pohřebiště F. 30. z doby pozdní za rozhodně mladší než pohřebiště F. 29. též kultury. První přináleží snad prvním křesťanům lovosickým, druhé ještě pohanům.

Nastává ještě úkol, dalším registrováním nových nálezů doplniti seznam zde podaný a hranice jednotlivých bydlišť a pohřebišť blíže naznačiti.

Nejstarší paměti města Dubu.

Sděluje J. V. Šimák.

(Dokončení)

Vedlejších příměnků bylo na 40 kop, ale ty sotva stačily na pivo a chléb.

Schodek vyrovával se užitkem z chovu i prodeje koní a dobytka, někdy pomáhal velkopřevor.

Příjmy zvětšovaly se jen zvolna, koupí i zbožnou obětovností šlechty okolní. R. 1399. 13. list. klášter koupil plat 1 kopy ročně

¹⁾ Lze očekávat, že p. R. z Weinzierlu podá další příspěvky k topografii předhistorických Lovosic.

²⁾ S ohledem na blízkost obou nalezišť.

na domu Heřmana Holtštejna v Žitavě,¹⁾ roku 1415. najato zboží nějaké za plat $1\frac{1}{2}$ kopy Mikuláši z Holubího dvora a roku 1416. jiné zemanu Petrovi z Palohlav²⁾ za tři kopy platu.³⁾

Hojný dar, 4 kopy roční, dostal se bratřím r. 1408. 1. pros. od Jana Luláka ze Stakorce, vladyky z okolí mladoboleslavského; ⁴⁾ jiný dárce, rytíř Jindřich Blekta z Útěchovic, držitel Volfartic, obětoval platu 70 gr. roku 1409.,⁵⁾ roku 1412. Petr Tista z Albrechtic jednu kopu

Roku 1419. bratr Fabian oděvzdal 20 kop bratřím Mikší a Matěji, synům Vocha z Palohlav, aby za to platili jemu a matce jeho Vichně po 2 kopách ročně; po smrti dárcové plat připadnouti měl konventu.⁶⁾

Z bratří řádových a farářů dubských dále známi jsou z toho času: r. 1399. komthur Richard, 1412. komthur Dětřich, převor Petr farář, 1412., bratr almužník r. 1409. Sigmund, r. 1412. Petr, r. 1415. plebani Mikuláš, 1418. Augustin, syn Petráv, jenž odešel do Letařovic, téhož roku † Petr i dosazen Mikuláš.⁷⁾

Ale sotva polepšoval se finanční stav konventu, přikváčila pochroma náhlá, která na vždy vypudila bratry ze zdí klášterních. Po bouři husitské nevíme již ničeho o někdejší komendě rádu na Světlé.

Bohužel i poslední osudy její zastřeny jsou tmou. Jen z okolnosti, že blízký klášter hradišťský zabynul rukou vojů orebských 30. dubna 1420., a téhož ještě roku jméně obou klášterů přišlo spolu do rukou soukromých, soudíme, že v týž asi čas a touže pohromou za své vzala komenda světská.

Když Sigmund král poražen byl u Prahy v červenci 1420 na konci roku hleděl osvoboditi posádku svou na Vyšehradě a za tou příčinou sháněl pomoc a vojsko do Berouna, pan Jan z Vartemberka přivedl mu sto třicet jízdných a zavázal se sloužiti mu jimi za 26 neděl. K tomu již dříve půjčil mu 3206 kop gr. českých.

Za tuto pomoc král roku 1420., 28. listopadu listem zastavil klášter hradišťský i dubský se vším příslušenstvím a jiným zbožím jemu Janovi z Vartemberka na Ralsku⁸⁾ v sumě pájčené, plně a dědičně. Jan z Vartemberka, řeč Chudoba, tuhý nepřítel Husitů, držel potom zboží zdejší a dosazoval faráře jako vrchnost dědičná. Roku 1422. podal kaplana svého Řehoře do Světlé, kdež umřel kněz

¹⁾ Orig. listiny stvrzovací v arch. maltéz. v arch. praž.

²⁾ Knihy erekční X. G. 10.

³⁾ Tamže X. H. 5.

⁴⁾ Tamže VIII. E 8. Stvrdili Jeniš z Odic, Zdeněk ze Zalužan, Petr Horký z Chvístonos, Ctibor Drštka z Čejetic, Doběš Hráň z Újezda.

⁵⁾ Tamže VIII. G. 6.

⁶⁾ Tamže VIII. P. 3., XI. S₂. Dání Fabianovu svědčí Tista z Albrechtic, Mikeš z Kojetic, Kojata z Dechterova, Fricek z Daliměřic.

⁷⁾ Arch. maltézský, cit. v pozn. 13. — Kn. erekční v pozn. 18, 14, 17. — Kn. konfirm. VII. 172. — 254, 257.

⁸⁾ Orig. pergaménový latinský v archivu sv. Václavském č. 224. (v archivu zemském v Praze). — Přepis v arch. pražském

Václav⁹⁾ a r. 1424. br. Bartoše, chorála někdy klášterního k faře v Sezemicích.¹⁰⁾

Jan z Vartemberka zemřel r. 1433. a hned r. 1434. byl pánum na Dubě Jiřík z Dubé a Vizmburka, snad jen držitelem zástavním.¹¹⁾ Úředníkem tu měl Oldřicha Močihuba z Kralovic. Roku toho ponejprve vzpomíná se město Dub, jeho rychtář a koušlé, ač město vzniklo mnohem dříve a drahný čas bylo hradbami obezděno. Zdá se, že tehda obyvatelstvo již přicházelo se ke kalichu.¹²⁾ Než už

⁹⁾ Kn. konf. VII. 9.
¹⁰⁾ Tamže VIII. 82.

¹¹⁾ Arch. maltézský. Přepis v arch praž. — Na Dubě 1434—9. srp. — Já Jiřík z Dubé jinak z Wysmburka etc., jakož jest Šimon polesný, měšťanin ot Dubu umřel a lán dědiny byl jest kúpil u Matěje řečeného Dedka, měšťanina odtud z Dubu, kteréhožto lánu byl jest Dedkovi svrchupsanému nedoplatil a dvamezcítmu kop byl jest jemu ostal svrchupsaný Šimon a v tom umřel i žena jeho i děti jich všechny a já svrchupsaný Jiřík, jsa toho zbožie kláštera dubského v držení, táhl jsem se na tu jistou otumrku a Dedek svrchupsaný přestoupiv před mně s jinými dobrými lidmi, prosil mne jest, abych jemu jeho lán navrátil, aby při něm ostal, kterýžto lán nebyl jest jemu doplacen, tak jakž svrchu psáno stojí a já jsem toho nechtěl učiniti bez úplatku a takže Dedek svrchupsaný smluvil se jest se mnou a uplatil mi deset kop a skrz ten úplatek navrátil jsem jej k tomu jistému lánu a tímto listem navracuji jej, Dedka svrchupsaného ženu i jeho děti jich neb jich budúcie, aby Dedek svrchupsaný neb žena jeho neb jich budúci mohli prodati, zastaviti, učiniti s ním, jakž by se jim zdálo, k témuž právu jakož jest sám Dedek svrchupsaný držal, bez překážky mé i mých potomních neb spřatřiv jeho spravedlnost a nedoplatenie jemu toho lánu navrátil jsem a zuostavil jej při tom lánu a také dluh, který by byl spravedlivý, ten já mám zastúpiti a zaplatiti z toho úplatku. A kdož by měl tento list s dobrú volí svrchupsaného Dedka nebo ženy jeho, ten má i méti bude tůž moc a též právo k tomu lánu, jakož svrchupsaný Dedek a žena jeho. A tomu na svědomí já svrchupsaný Jiřík svůj pečet vlastní kázel jsem přivěsiti vědomě a dobrovolně k tomuto listu a pro lepšie svědomie prosil jsem slovutných panoší Oldřicha Močihuba z Kralovic, ty časy úředníka ote mne na Dubě a opatrných rychtáře a konšel z města Dubu a Matěje Těžkého z Lúkovce a Jana Charvoje z Boleslaví, aby své pečeti vedle mne přivěsili k tomuto listu na svědomie toho všeho, což svrchu psáno stojí.

¹²⁾ Zdá se, že svědčí poněkud tomu listinu, tvořící první list složky v ruk. univ. bibl. sign. XI. A 14, zajímavá, bohužel necelá, již podáváme, poněvadž je dosud netištěna. Užito jí bylo k vazbě ruk. bible z XV. stol., při čemž pergamen ovšem byl porušen. Vršek je více a pravá strana méně určitnuta, dolejšek ohnut a založen za listy. Upozornil na ni prof. Sedláček v Mitth. d. nordböh. Exc.-Club.

Mik. Dachs z Hamrštejna (a rukojmové jeho) vězeň bratrí Koluchů z Vesce, zavazuje se postavit se, kdykoli bude mu uloženo na určitém místě

... Slowutných panoší z Wescze sedením na Cruczmburce, panów Coluchow bratra jeho Jana sedením na Falkmburce a Václava z L(obko)wicz heuptmana na Mladém Boleslawi a slibují svůj wyeru i cest stavěti se den swateho Jiřie nynie najprv příštěho do zapadu slunce v Dubě kláštere neb na Cruczmburce neb na Falkmburce neb na Valečově aneb na Mladém Boleslawi z těch v jednom místě za jich právy .... Pakliby ta miesta a posádky v té myerze obehnání neb kterak ztvrdzeni byly tehdá sě také čest svůj a wyeru sli buji postavit na Kalichu v moc všecku a to takéž na ten rok a den svatého Jiřie nynie naprv příštěho. A kterému bych sě z těch čtyř svrchu psaných věřitelů mých na svrchupsaném místě postavil v jeho moc tyem obyčejem jakož se napřed jmeneje, tehdá od jiných druhých trí věřitelův mých nemám ničimž honěn býti. A vice sli buji toho vyezenie žádnú příčinu ani výmluvu ani žádnými sudy ani obyceji a nikterú mocí prázden nebýti, ani by co tomuto listu škodno mělo býti leč mě moji svrchupsaní věřitel jsúce sebe močni dobro-

za vlády krále Jiřího vládl na Dubě Krištof z Vartemberka a zase a potom rod Vartemberský po sto let. O dějinách však města a rozvoje jeho sluší bádati šíře a hledati v samém archivu městském, k čemuž dosud ani času ani příhody nebylo. Roku 1436. byl zastaven Dub, město a klášter spolu s hradem Krucenburkem (býval u vsi Křídly nad Malou Jizerou) s klášterem hradišťským Janu Čapkovi

volně z úst a osobně propustie a jináče nikoli. A také byloli by, že by mi dříve toho svrchupsaného dne svatého Jiříe bylo dánno od mých věřitelov nařed dvě neděli věděti listem neb jistým poslem, tehdy (se) slibuji postavit tu, kdež mi jmenováno bude, jakož svrchupsáno stojí. A to vše, což již jmenováno jest, slibuji rádně a bez přerušení pode cti a pod věrú zachovati a docela sdržeti. Pakli bych sě nepostavil aneb kterého kusu, jakož svrchupsáno stojí nesdržal, tehda sám na sě znám, že jsem svú čest a vieru propadl a ztratil proti nahořepsaným věřitelům mým. A my Bohuše z Cowanie seděním na Friczsteině, Vanečku z Gensteinia seděním na Nysteycze, Beneš z Wartemberka seděním na Stohanku, Markwart z Wartemberka seděním na Dyewinie, Petr Czuch z Zasady seděním na Navarově, Petr Tista z Libstejna seděním na Albrechticích a Raměš z Hrádku seděním na Walssteyně rukojmie vězně Mikuláše Dachsia slibujem s ním a zaň všichni jednú rukú nerozdíelnú, dobrú čistú věru jej Mikuláše Dachsia vězně nahořepsaného našim věřitelom nahoře psaným v jich moc a tudiež jakož již jmenováno svrchu stojí živa nebo mrtva postaviti za jich pravý vězeň a to pod základem peněžním sedmi seth kop grošev dobrých stříbrných rázu a čísla pražského na ty roky jakož svrchupsaný stojí beze vše výmluvy a všelikte(ré) odpornosti. A jestliže bychom jej z těch čtyř svrchupsaným našich věřitelov na svrchupsaném miestě kterémkoli v jeho moc postaví(lí) tiem obycéjem, jakož sě napřed píše, tehdy od jiných druhých tří věřitelov našich nemámy základem honění býti. A pakli bychom svrchupsaného vězně našim věřitelom nahoře jmenovaným v jich moc nepostavili na ty roky jakož svrchupsáno jest a tudiež, tehda my rukojmie znamy sami na sě, že jsmy základ peněžitý svrchujmenovaný, to jest sedm seth kop grošev spravedlivě ztratili a propadli se našim věřitelom častojmenovaným a ten jím slibujem naši dobrú věru křesťanskú všichni jednú rukú nerozdíelnú penězi hotovými v plném měsíci ote dne propadenie pořád počítajíc beze věho dalšího prodlenie (zaplatiti) a jestliže bychom toho neucinili a proto našimi svrchupsanými věřiteli neb listy neb posly napomenuti byli, tehdy hned na zájtre po jich napomenutí každý z nás rukojmi, kteríž napomenuti budem jeden druhého nečakaje ani sě druh druhem kterak vymluvuje slibujem vlehnuti s jedním pacholkem a se dvěm(a) koněma do miest, do Prahy, do Kolína, do Mladé Boleslavě, na Tabor pod Valečov neb do Duba, z těch miest do jednoho v hospodu ctnú, kdež nám bude od našich věřitelov ukázáno neb jmenováno, tu mámy i slibujem obecně leženie plniti. A kdyby minulo čtrnácte dní ote dne napomenutie pořád počítajíc a my peněz základních spravedlivě propadlých věřitelom našim nezaplatili, tehda ležme neb neležme, dávamy našim věřitelom moc i právo tiemto listem penieze svrchupsané to jest sedm seth kop grošev svrchupsaných vzeti a dobyti v židech neb v křesťanech na naši na všech škodu nerozdíelnú. A my vždy přes to leženie plniti mámy i slibujem a z toho nayádne právo nevyjížděti ani vychoditi ani sě kterak vypovativ, do nichž bychom našim věřitelom peněz svrchupsaných sedmi seth kop grošev úplně a docela nezaplatili se všemi škodami kteríž by koli naši věřitelé vzeli a ty škody bez přísah a bez věrovanie dokázati mohli dobrým svědomím. A také věřitel naší mají nám leženie bezpečné vysvoboditi, abychom mohli bezpečně leženie plniti ač by nám toho potřebie bylo, jehož pane bože rač ostrieći. A byloli by, že by z nás rukojmi v tom času kterého buoh neuchoval, jehož panebože nedaj, tehdy my žíví, kteríž zuostanem slibujem jiného miesto sešlého tak dobrého a movitého k sobě přistaviti a to v jednom měsíci ote dne sešlého pořád počítajíc, i list tento tymž slovy obnoviti, kolikrát koli by toho potřebie bylo, vždy pod ležením svrchupsaným. Než toto jest vymieněno, jestliže by nadepsaný vězeň v té vieře jat byl od strany věřitelov našich, jmenovitě

ze Sán, hejtmanu táborskému.¹³⁾ Vzpomínáme jen jediného příběhu vážného, však známého jen skrovně. Roku 1468., 29. května vpadli Slezáci nepřátelští králi Jiřímu do sev. Čech přes hory pomezní a plenice pronikli 1. června až k Turnovu, jež vypálili.¹⁴⁾ Dub, jenž ležel jim na cestě, neušel záhubě. V posledních dnech květnových zdi městské byly ztečeny a město nejspíše též pohubeno.¹⁵⁾

Můra v představě lidu v Pošumaví.

Píše J. V. Želizko.

Jak v uhrančivost a v čáry věří lid v Pošumaví, právě tak ne-zvratně přesvědčen jest o existenci můry. Neviditelná a krvelačná bytosť tato provleče se každou sebe menší skulinou i dírkou klíčovou do světnice a tam za noci z prsou spících ssaje krev. Proto také lid všemožně snaží se vyhnati ji ze světnice.

Největší zálustk mívá na nemluvně, spící v kolébce. Obtěžuje-li můra dítě, snadno lze uhodnouti; těžce vydychuje při spaní a na prsou zdá se, že spočívá mu brozná, nesnesitelná tíže, a bradavičky prsní jsou naběhlejší. Tu matka nemešká a křídou na postýlku kreslí „muří nohu“ v domnění, že tím můru zažene. I velcí dělají si proto

od moci a od vojska sirotčího nebo od Boleslavských neb od Valečovských neboli Ramšových neb od Cocovce neb od Dluhovesského neb od panie Machny Velisské aneb od Mikuláše z Kyšperku, to nám a základu našemu nemá k škodě jít, než vždy proto, když by byl propuštěn, ot kohož by jat byl z svrchupsaných mocí, mamy i slabujem jej pod základem svrchupsaným tudíž a tak, jakož svrchupsáno stojí, postaviti ote dne propuštenie v témdni pořád čtuce. A proto jestli žeby jat byl nemá aniž bude moci toho vězenye který přičinu jím zniknáti ani prázden býti, lečby jej svrchupsaný věřitelé naši jsúc sebe mocni osobně a dobrovolně z úst propustili a jináče nikoli. A kož tento list jmieti bude s našich věřitelov dobrú volí ten má i jmieti bude na svědomie všechna práva...

Já svrchupsaný vězeň a my rukojymie nahoře psaní své vlastní pečeti dobrovolně a s naším plným vědomím přivěsili jsme k tomuto listu. Jenž jest dán i psán od Narozenie Syna Božieho tisícího čtyřstého třídcátého a prvního léta v tu středu po svatém Mikuláši to jest v druhú neděli adventní.

Zadní strana pomalována perokresbami, na 4 místech jsou propáleniny, list v dolení $\frac{1}{3}$ proříznut.

¹³⁾ Registra král. Mittheilungen des nordböhm. Excursions-Club. IX. 106.

¹⁴⁾ Tomek Dějep. m. Prahy VII. 214. — O Dubu však dějepisec nezmínuje se.

¹⁵⁾ Archiv český VIII. str. 3. Hejtmané na Třeboni píší pánu svému Janu z Rožmberka 1470, 14. června (datum položeno je nedobrým čtením o 2 léta později): „Také nám přišel poseł z Prahy a od Hory a praví, že do Boleslav-ska byli vtrhlí pan Jaroslav se Slezáky a vypálili Turnov a pod Valečovem městečko a Hradiště městečko a lidí drahně zjímalí a škodu velikú učinili a hrad Dub zlezli.“

Poněvadž Slezáci 29. května překročili hranice a přitáhli k Turnovu 1. června, stala se záhuba Dubu ve dnech 30. neb 31. května 1468.

Ze přepisy z archivu maltézského citované k ruce jsem mítí mohl, vřelé díky vzdávám p. archiváři král. hl. města Prahy prof. Dru. J. Emllerovi.

podobná znamení na pelesti, na trámech ve světnicích. Často nalezneš muří nohu jednu na druhé. Velcí nezřídka pronásledování bývají trapními sny; zdává se jim o blízkém, hrozícím nebezpečenství, kterému snaží se uniknouti, namáhají se všemožně, avšak nohy, zdá se, že pod nimi klesají, a nebezpečenství roste stále, až jest blízko záhuba nezvratná; dech se zarází, hrdlo stahuje a spící v tom se probouzí. Nemoha se vzpamatovati ze sna, domnívá se, že můrou byl pro-následován.

Kdosi stále byl můrou navštěvován a nevěděl si již rady, ba i muří nohy, jimiž celá postel pomalována byla, neprospěly. Ale tu doveděl se od zkušeného příteli, že nejlépe se zbaví nemilého hostě, nasype-li na noc na okno máku. To aby častěji opakoval.

Uposlechl tedy rady přítelovy a učinil tak. Skutečně můra již nepřišla. Proč? Poněvadž když lezla oknem do světnice, měla všechn mák spočítati do zrnka, ale jí se to nepodařilo, musila tudíž s nepořízenou se vrátili. Od té doby byl s můrou pokoj.

Ještě lépe zbaví se jí, zamávne-li se ve spaní rukama, anebo trpí-li jí spící dítě, dobře dáti mu nůž pod hlavu, pod polštář.

V dětské obraznosti úzce sprízněna bývá s můrou také „nemodlenka“, chodící po klekání po dětech, které se ještě venku toulají, anebo se vkrádá do světnice, kde prý děti, které před spaním se nechtějí modlit, s sebou běrá.

Proto matky hrozí dětem nemodlenkou a přidávají k tomu, že jim lidé pak budou říkati:

Nemodlenka nemytá,
na kolečku přibitá!

Děti s hrázkou pohlížejí, zalétně-li v létě k lampě nějaký noční motýl, což prý je nemodlenka v motýla proměněná.

Takto prý je to vyzáblá žena bledých lící a kostlivých rukou, oblečená v bílou řízu.

Tak fantasie dětská si vykreslila podobu nemodlenky, kteráž s podobou můry jest totožná.

Drobné zprávy.

Na ochranu památek našich zadala Společnost přátel starožitnosti českých sl. sněmu království českého petici za zákonitou ochranu českých památek a minulého roku na jaře také podrobné návrhy na její provedení na žádost velesl. zem. výboru, který o oběm podal již tištěnou zprávu sněmovně. Po vyřízení ani slechu!... Nepracujeme proto, abychom elaboráty svými obohacovali archivy. Vyzýváme tedy všecka musea česká, všecky společnosti a spolky a všecka okresní zastupitelstva, aby zasílaly žádosti za konečné provedení naší petice. Cílem mohutnější bude souhlas, tím bližší bude provedení Nezapomínejme, že po výstavě národopisné bylo by pozdě.

—Sk.—

Oserov (Ozerov.) Našemu listu byla tu i tam vytýkána »ostrost«. Zda právem či neprávem, nechceme rozhodovat, ale jen tolik dovolíme si připomenouti, že směrem takovým byl řízen již před lety list také zcela seriosní, a

směr ten byl tehda úplně schvalován. Tém, kterí nám vystupování naše vytýkají, doporučujeme Památky archaeologické, redigované zesnulým Zoubkem. Tolik jsme nuceni odpověděti jednou pro vždy. Tuto zlou krev způsobila vedle jiných hlavně zpráva, hájící starobylosti názvu »Oserov«, který se šťastně dostal do sboru obecních starších král. hl. města Prahy. Rečníci Dr. T. Černý, VI. Pér a Alex. Storch mluvili pro zachování původního jména, kdežto pro změnu jeho, jak navrhoval arch. Rud. Tereba, nebylo nikoho. V prvé schůzi této bylo rozhodnutí odloženo po návrhu V. Březnovského a ve druhé schůzi po té bylo usneseno, vzhledem k starobylosti jména toho, neměnit názvu »Oserov«. A tak i dál budeme chodit Oserovem (Ozerovem). Nás list přispěl zajisté svou včasnou a rozhodnou zprávou — dle některých nemístnou a ostrou — k zachování starobylého pojmenování tohoto v našem Podskali

Sv.

Kaple sv. Ludmily při týnském chrámu přece padne! Národní Listy ze dne 4. ledna r. oznamují, že ministerstvo vyučování svolilo, aby byla sbořena za podmínek, na kterých se usnesl sbor obecních starších dne 10. února r. 1892. Aspoň se rozmnozí sbírky musejní o několik památek kamenických a plán.

—Mir.—

V městské komisi pro pojmenování ulic a náměstí jsou tito pánové: m. r. Mejsnar H., ob. st. Dr. T. Černý, Kytka, Alex Storch, V. Tomek, Vilímek, Dr. Vlček a Dr. J. Emler, archivář (v širší komisi). Ob. st. V. Tomek a Dr. J. Emler v užší. Protože v komisi není ani jediného archaeologa, žádáme, by komise jmenovaná byla v brzku doplněna znalcem památek pražských vůbec, ne snad jen uměleckých. Praha má také takové památky, které nejsou umělecké, Praha má také památky předhistorické. A že by archaeolog nejlépe někdy obhájil ten neb onen název, ukázalo se při Oserově.

Ch.

Zpráva o starožitnickém odboru za r. 1892. Za členy přihlášili se pp.: Černý, Helebrant, Herain, Chalupníček, Pecenka, Soukup, Svoboda, Šimák, Vařečka. Pan Pecenka zvolen byl předsedou, zapisovatelem referent. Schůzí měl odbor 8. Ve schůzích předkládány byly došlé starožitnosti a hovořeno o nich. Při tom s politováním se vytýkalo, že přečasto dochází a zasílají se do Společnosti darem věci ne pouze bezcenné, ale tak nápadně novodobé a chatrné (tak z Levého Hradce), že je to ku podivu. Za to ovšem jiným dárce, kteří zaslali dary vskutku pěkné, budiž vřelý dík. Ač hned v první schůzi členové usnesli se, by přednášel každý alespoň jednou do roka, svědčí protokoly, že usnesení tomu nebylo dostí čineno. Přednášeli toliko pp.: Soukup třikrát: 16. srpna »O lidu levohradeckém se stanoviska anthropologického«, 17. října »O starožitnostech, nalezených v Praze«, 7. listopadu »O malování starodárném ve světnících městských«; Šimák dvakrát: 7. list. »O Drábovách u Turnova« (přednáška otiskena je v Č. I. idu 1893.) a 25. ledna »O rodině Vodňanských z Uračova a jich zápisicích«. Vycházky konány byly dvě, na jaře do chrámu sv. Lazara, P. Marie na Slupi a sv. Apolináře, v létě do Modřan (sbírky p. uč. Hrdiny) Odbor dal převéti do místnosti Společnosti památky levohradecké a staral se (bohužel bez výsledku), aby zjednal si protokoly o jich výkopu, činně účastnil se jednání o zákon na ochranu českých památek, zakročoval proti kramáření se starožitnostmi a pečoval, aby předměty archaeologické, kdekolik objevené, dostaly se do sbírek českých museí. S provedením návrhu, aby byly pořádány poučné přednášky o archaeologii, letos sešlo. J. V. Šimák.

Zprávy o spisech.

Osiđlené krajiny jindřicho-hradecké a novo-hystřické. Napsal Lud. Domečka. V Jindř. Hradci 1893 Poctivé práci této, která u jistého kritika nepříliš vlivně byla přijata, rádi vykazujeme přední místo mezi podobnými monografiemi, protože spisovatel všímá si nejen historie, ale i archaeologie; sebe menší nález jest připomenut, což svědčí, že spisovatel s dobrou průpravou práci započal a šťastně vyvázl z Charybdy hyperkritikářské, která nauku o starožitnostech pokládá za příliš nevyvinutu, než aby se mohla vážně brát a historii

doplňovati. Místní jména, perničky, kroj, výživa, příbytky, náboženství, nejstarší památky církevního stavitelství, panský rod Vítkoviců (objevující se již v 1. pol. XIII. st. v již Čechách dle památek listinných) jsou asi nejdáleší tahy na reprodukci obrazu jihovýchodních Čech, který, jak dnes se nám jeví, dohotoven byl ve hlavních rysech teprve ve 13. st.

Mir.

Zprávy o časopisech.

Časopis vlasteneckého muzejního spolku olomouckého. Red. Jarosl. Palliardi. Roč. X. 1893. Vzorný tento časopis v každém čísle přináší cenné příspěvky pro vlastivedu moravskou. Z péra redaktora jest zajímavý článek o lrobech se skrčenými kostrami na Znojemsku. L. Bakešová podává bohatou snůšku léčení lidového v Ořešovičkách a okolí, K. Konrád probírá písň rukopisných kancionálů olomouckého vlast. muzea, Jan Kvies popisuje dvě předhistorická hradiště: »Náporky« u Oslován a oslovanské »u Dvorka«, a Al. Dušek uvádí nás do valašské suširny. Bejdř. Dušek podává zajímavosti z vinných šenků v 15 a 16. st. V. Houdek věnoval pozoruhodnou stať slovenskému Kancionálu Daniela Kužky ze 17. st. Stejně cenné i zajímavé jsou M. Václavkovy obrázky folkloristické z mor. Valašska, R. Janovského popis archivu střebčého s ukázkami kupních smluv a pečeti z 15 st Jakub Lolek důkladně popisuje a kresbami vysvětluje chalupu na Zábřežsku a Šumbersku r. 1840. Také drobné zprávy a dopisy obsahují mnoho cenného materiálu: o domnělých monogramech Komenského, kadluby na lití bronzů, o lidovém kroji; nálezy bronzových a měděných nástrojů docházejí vždy aspoň popisu. Pilně registrované domácí nálezy římských mincí jsou mnohoslibny pro osvětlení v temnu pradějin Moravy. Zmínky zaslhuje též hrob se zlatými náramky v Slatěnici. Všecky, kdo se zajímají o pravěk vlasti naši, upozorňujeme na kritické úvahy o národnosti předhistorických obyvatel střední Evropy (Dr. Mart. Kříž, Jarosl. Palliardi a Pav. Papáček. Členům se dává Č. vl. m. sp. o. zdarma; členský příspěvek 1 zl.).

St... il.

Zprávy časové.

Roku 1893. opustili nás dva věrní přátelé a členové naši. Josef Smola, mladý ještě učitel, známý sběratel pověsti, říkadel a lékovadel a spolupracovník mnohých časopisů; o svém sběru přednášel ve Společnosti, Umělecké Besedě a jinde. Zajímal se o vše, co se týkalo minulosti našeho národa. Do 1. zprávy naši napsal o bývalém kroji národním na Blatensku. Rád a často vzpomínal na podzimní svou procházku na Vyšehrad r. 1888. — bylo, to tuším, v sobotu — kdy jsem na Slovanech potkal Smolu. Zrovna mi šel oznámit, že na Vyšehradě před proboštstvím ve tvrzi (viz I. zprávu »Společností str. 47.) vykopali »popelnice«. A tenkrát již churavěl. Sám ubohý následoval mne a chopil se motyky. Vyrobili jsme v mrazu celou řadu věcí. Rád se dal poučiti. Všecky nálezy daroval spolku, až na několik střípků, které měl na památku ze staroslovanského Vyšehradu. »Když jsme na Vyšehradě kopali a zkoumali, měli by nás jednou pochovati na Vyšehradě«, prohodil tenkráte s úsměvem ke mně stojícemu u jámy. Než ani to se mu nesplnilo. Zemřel se všemi plány, sny a nadějemi. — Stejně tragický osud postihl mladého přírodozpytce (ornithologa a mineraloga) Ph. C. Dalimila Vařečku, assistenta c. k. mineralogického ústavu při české universitě; na poli věd přírodních dobyl si uznání, více však v cizině než doma. Vařečka dopisoval si s nejslavnějšími ornithology evropskými. U nás právem počítal se mezi nejpilnější referenty a sběratele starožitnosti. O vlasteneckém nadšení Vařečkově svědčí kromě jiného také sbírka rukopisů českých spisovatelů a spisovatelek. Pro národopisnou výstavu chystal skvostné

památníky, s kterými obcházel naše literáty, aby tam zapsali nějakou sentenci nebo drobnost se svým jménem. Zajímavé jest, že náhodou oba přátelé zanechali po sobě hohaté, do poslední chvíle psané zápisníky, v mnohem velmi důležité! Budíž jim čestná paměť!

Redaktor.

O t á z k y.

Abych mohl dokončiti pojednání své o »klibně« (o přestrojení v koně), dovoluji si podati návod k zachycení dokladů, vztahujících se k tomuto starobylému obyčeji. Chodívalo se u Vás s klibnou (kobylou, brunou; byla to maskara koní podobná, za kterou se některý z chasníků — někdy dva — přistrojil) večer před sv. Mikulášem (snad i dříve), (o vánocích), před Třemi krály a o masopustě? (Odpůludne — večer?) Jak si lid vykládá obchůzku s klibnou? Někde se chodilo s klibnou jen jednou v tomto období. Jak byla klibna sestřena a jak jí u Vás říkali? (Měla snad klibna sv.-mikulášská jiné jméno než masopustní?) Byly při tom průvodu také jiné osoby a zvířata? Zapište, jak byly oblečeny, co představovaly a kolik jich bylo (jeptiška, čert, žid, hrbáč, kozličí atd.). Chodil týž průvod jen ve vsi (do všech stavení?) či také po okolí? Co se při tom říkalo, počínaje pozdravem, zazvoněním nebo případně zašlehaním metlou na okno, podejte v mluvě lidu a ničeho neopravujte. Jak se k tomu chovali navštívění a co dávali odměnou průvodu? (O Mikuláši ovšem naopak.) Pověry při tom: trhání hrachoviny s medvěda a j. Chodí se tak posud? Vyhnul-li u Vás ten obyčej, pošlete popis základě vypravování nejstarších pamětníků, hlavně těch, kteří nechtou. Nezapomeňte na jméno vyprávěčovo, jeho stáří a zaměstnání. Fotografie, kresby a náčrtky, byť i neumělé, jsou vítány.

Kde je známo šlehaní metlou v den Mladátek? *Mir.*

J. Soukup.

Ze Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze.

Zpráva jednatelská za r. 1892. Letošní činnost spolková byla menší než v letech předešlých, a to proto, že Společnost přes všechny své snahy nedošla žádoucí podpory k provádění vytčených úkolů I tam, kde Společnost mohla pevně doufat, že bude náležitě oceněna, nebylo jí dosud porozuměno. Ostatně i mezi členstvem panovala jistá ochablost. A přece byla činnost její úspěšná a na venek dovedla Společnost upevniti vážnost a úctu k sobě, ano přímo vynutila si uznání pro svoje snahy osvětové. Neunavnému bojovníku za kulturní statky našeho národa, vysoce váženému poslanci panu Karlu Adámku o v podařilo se, že sněm království českého opět zabýval se otázkou, jak chrániti naše památky před vývozem a zničením, při čemž i staré žádosti naší, o tuto věc podané kdysi týmž slovutným panem poslancem, bylo vzpomenuto. Tu veleslav. zem. výbor nemoha jinak získati si základního materialu pro vyžadované předlohy sněmovní a nemaje podpory ani od korporaci, jímž v první řadě připadala povinnost takový podklad zem. výboru dodati, obrátil se na naši Společnost se žádostí, abychom my základní návrhy vypracovali, dle nichž by se vypracovala předloha pro sněm. Společnost rokovala o věci této na mnoha schůzích, jichž horlivě se účastnil i sekretář zem. výboru, slovutný pan Dr. Jar. Haasz, který velikých zásluh si získal, objasniv zejména vždy stanovisko právnické. Za jeho podpory mohl pak na základě porad a projevených mínění vypracovati jednatel celou objemnou předlohu, která v nejbližší době velesl. zem. výboru bude odevzdána. K získání materialu požádala Společnost dosavadní

české muzejní spolky a správy muzeí o stanovy a zprávy o dosavadní činnosti jejich. Zdvořilé žádosti této bylo vyhověno se vzácnou ochotou, a protože mnohé zprávy byly právě k tomuto cíli schválne sepsány a jsou v jediném rukopise v našem archivě, byl tento obohačen věru vzácným materialem. Obětavým pak výborům této spolků a muzeí vzdáváme uctivý, srdečný dík. Vedle toho zasadila se Společnost spolu se sl. Uměleckou Besedou, by zamýšlenou regulaci nebylo uškozeno památnému chrámu sv. Karla Borovému, stavbě to Dienzenhofrové. Společnost zastupoval tu starosta p. Zeyer a p. Ad. Pecenka. Společnost vyslala dále jednoho zástupce do komitétu, který se utvořil pro opravu kláštera sv. Anežky, jedné to z nejstarších stavitelských památek pražských (p. Pecenka). Společnost súčasně se také horlivě výstavy národopisné i korporativní i její členstvo jednotlivě. Zvoleným zástupcem jejím jest p. Dr. Jiří Polívka, člen výkonného výboru výstavního.

Tento rok spolkový počal valnou schůzí dne 2 února 1892., v níž zvoleni pp.: za starostu Jan Zeyer, za jeho náměstka J. Herain, za jednateli Dr. Em. Kovář a J. V. Šimák, za pokladníka Františka Kurše, za správce sbírek Vojta Vocela, za knihovníka Ant. B. Černého, za archiváře Ferd. Chalupníčka, za zapisovatele Jos. Svobodu, za náhradníky Jan Beránek, František Helebrand, J. F. Hetteš a František Páris, za dozorce spolkového: Dr. Jindřicha Matiegka, Adolf Pecenka, Dr. Jiří Polívka, Čeněk Rýzner, Dr. Jos. Teige. V téže schůzi usneseno publikovati souborné články vědecké z oboru, jež spolek přestuje Publikace vyšla v červenci pod názvem: »Rozpravy Sp. př. star. č., ale nedošla bohužel pozornosti, jaké zasluhovala. Kromě toho vydána a členům rozdávána zpráva o výstavě Společnosti př. st. č. v r. 1891., uspořádané v průmyslovém muzei Náprstkově, k níž připojeno vyobrazení zajímavého kachle; odlišky téhož rovněž přiznány. Přednášky a rozhovory přestovány v obou odborech i ve schůzích členských.

Tak referoval 23. února p. J. Herain o památkách na Velehradě a o klášteře tišnovském na Moravě; p. přednášející podal zevruba zprávy o Velehradě jak po stránce archaeologické, tak i umělecké. Tam nalezl památné náhrobní kameny z 15. a 16. st., ano i jeden ze 13. st., kterému hrozí záhuba a tudíž potřebí je ochrany od číleho muzejního spolku olomouckého. V Tišnově, kde jest přechodní sloh z románského do gotického, nalezl p. referent krásné mříže z doby baroku. Zajímavost referátu zvýšily nákresy jednotlivých zajímavých předmětů.

Dne 13. července referoval p. J. Soukup o své cestě do Mníšku, kdež měl prozkoumat tamější pohřebiště. Výsledek co do praehistorie nebyl valný, za to však pomoci p. Václava Suchého, tamního jednateli Sp., shledány četné jiné památky v Čicovicích.

Dne 28. listopadu 1892. a 15. prosince t. r. jednáno o národopisné výstavě, jejíž program podrobně probírána a k níž zároveň účast Společnosti i členů stanovena.

Dne 11. ledna 1893. přednášel p. J. Herain o památnostech záhřebských vůbec a o tamním muzei zvláště. Vlastních památek stavitelských shledal málo; přední místo mezi nimi zaujmá skvostný dóm (s portálem znešvařeným od Němce Bolé-a), kromě toho kostel sv. Marka, kostel Minoritů a pěkná socha sv. Jiří, litá z cinku. Co muzea se týče, jest tam vedle krásného oddílu římského, řeckého a egyptského pozoruhodný oddíl ethnografický (s předměty i z Čech); ve sbírkce zbraní budí pozornost hlavně bulavy (dosud odznak báňův). Šípu jest tam ku podivu málo. Znamenitá je sbírka klíčů. V oddílu mincovním, jinak pěkném, jsou jména českých měst udána německy, na p. Troppau, kdežto polské mince nesou správné polská jméná. Pan přednášející všiml si tam také zvláště pěkné sbírky rádel, jichž některá vyobrazení přinesl a předložil. — Z vycházeck uvádíme vycházkou členskou do Břevnova v září r. 1892., kdež p. arch. J. Herain členům učinil zajímavou přednášku a poučné výklady o tamějších památnostech.

Venkovským jednatelům jmenován p. Václ. Suchý, poštmaster ve Mníšku. Činnost venkovských jednatelů obsažena ve zprávách správce sbírek, knihovníka a archiváře.

Značnější dar poskytly: sl. Občanská záložna v Karlíně, darovavši opět 25 zl., a sl. Rolnická záložna v Roudnici 10. zl.

Zapisovatele i správce sbírek po dlouhý čas zastával vždy ochotný pan Jan Soukup.

Šlušno díky vzdáti sl. časopisům: »Čechu«, »Č. Politice«, »Hlasu Národa«, »Národním Listům«, »Politik« a »Vyšehradu« za laskavé otiskování zpráv.

Zpráva pokladní. Od vydání druhého čísla »Časopisu« poslali příspěvky tito P. T. pp. členové a sl. korporace:

P. Adamec Ant., spirital bisk. bohosl. ústavu v Brně, zl. 2—, za publikace zl. 1·30, J. U. C. Adamek K. V. v Hlinsku, zl. 1— a na r. 1894 zl. 1—, Amort V., akad. malíř v Berouně, zl. 1—, Bareš Fr., c. k. gymn. prof. v Ml. Boleslaví, zl. 1—, Barták Jos., okr. tajemník v Sedlčanech, zl. 1—, Beránek Jan, official městské účtárny, zl. 1—, Beseda a měšťanská na Horách Kutnách, zl. 1—, Beseda občanská v Hořovicích, na r. 1894 zl. 1—, J. U. Dr. Bohuslav J. V., c. k. auskultant okr. soudu v Nov. Benátkách, zl. 1—, Borovský F. A., kustos uměl. prům. musea, zl. 1—, Braníš Jos., prof. na české reálce v Č. Budějovicích, zl. 1—, Budecius V., c. k. gymn. prof. v Hradci Králové, zl. 1—, M. U. Dr. Burda Alois, městský fyzik v Terezíně, zl. 1—, Burian K., mag. pharm., zl. 1—, na r. 1894 zl. 1—, Chrána Jos., říd. učitel v Poniklé, zl. 1—, Cumpe Ant., lékárník, zl. 1—, Čádá Fr., c. k. gymn. prof., zl. 1—, Černý Kašp., mistr dlaždičký, zl. 1—, Ph. Dr. Decker Ant., ředitel gymn. v Třeboni, zl. 1—, za publikace zl. 1·10, na r. 1894 zl. —55, Dobiáš Jos., ev. ref. farář v Bukovce, zl. 1—, Dolenský Jan, ředitel české universitní kanceláře, zl. 2—, P. Drbohlav Vinc., kooperátor ve Světlé pod Ještědem, zl. 1—, Durých Ferd., obchodník drahokamy v Turnově, zl. 1—, M. U. Dr. Eiselt Boh., c. k. univ. prof., zl. 2—, Felkl K. Z., továrník v Roztokách nad Vlt., zl. 1—, Freiberg Ig. v Žamberku, zl. 1—, Freja Karel zl. 1—, Freund Ad., úředník v Liběšicích nad Vlt., zl. 1—, za r. 1892 zl. 1—, Frumar Ad., učitel, zl. 1—, Fuhrich K. F., obchodník na Králov. Vinohradech, zl. 1—, J. U. Dr. Gintl O., advokát na Králov. Vinohradech, zl. 1—, Grimm Fr. ml., absolv. prům. školy na Horách Kut., zl. 1—, J. U. Dr. Haasz Jarosl., sekretář zemsk. výboru, zl. 1—, Hajný Aug. v Jíkvi, zl. 1—, Halaburk B., říd. učitel na Peruci, zl. 1—, P. Hejna Jos., farář v Drahově, zl. 1—, Heyduk Adolf, c. k. professor a spisovatel v Písku, zl. 1—, Hille Č., přednosta dráhy v Turnově, zl. 1—, P. Hille Jan, farář v Kadově, zl. 1—, P. Holý Prokop, kaplan na Příbrami, zl. 1—, J. U. Dr. Hostaš Karel, advokát v Klatovech, zl. 1—, Hošek Jarosl., official měst. účtárny, zl. 1—, Hošek Stanislav, zl. 1—, Hraše J. K., ředitel měšťanských škol na Náchodě, zl. 1—, Chaurá F. R., numismatik, zl. 2—, Jahna J. V., ředitel c. k. vyšší reálky v Pardubicích, zl. 1—, Janáček Fr., starosta obce v Sázavě, zl. 1—, Ježek V., okr. tajemník v Chrudimi, zl. 1—, M. U. C. Jirásek Fr. zl. 1—, Jirout J. v Brně, zl. 1—, za publikace zl. 1·70, čtenářský spolek »Kaplička« v Kolči, zl. 1—, Kheil K. P., ředitel obch. učiliště a banky »Slavie«, zl. 5—, Klouček Jarosl., knihkupec a nakladatel, zl. 1—, Kohout O., posluchač paedagogia, zl. 1—, P. Kohout V., farář v Nemyčevesi, zl. 1—, Konečný B. V., filosof, zl. 1—, Konopka J., starosta národop. spolku v Heroticích, zl. 1—, Konopas Jan v Sudoměři, zl. 1—, za publikace zl. —45, Konvalinka B., c. k. professor v Hradci Králové, zl. 1—, Kopal Jos., účetní v Turnově, zl. 1—, Košťál Jos., gymn. prof. v Nov. Bydžově, zl. 1—, Kovář K., městský zvěrolékař, zl. 1—, Kožešník Fr., učitel při měst. škole v Jaroměři, zl. 1—, Ph. Dr. Král Jos., c. k. univ. prof., zl. 1—, Krejčík Jos., řezbář, zl. 1—, Kurš Fr., official městské účtárny, zl. 1—, Ladislav V., techn. úředník cukrovaru v Kralupech nad Vlt., zl. 1—, za publikace zl. 1·25, na r. 1894. zl. 1—, Leminger Em., c. k. prof. na Horách Kutnách, zl. 1—, P. Lhotský Jos., farář v Jirčanech, zl. 1—, na r. 1894. zl. 1—, Lier Jan, sekretář Prům. jednoty a spisovatel, zl. 1—, Lipan K., obuvník na Smíchově, zl. 1—, Lipka Fr., mag. pharm. v Boskovicích, zl. 1—, Lukáš Al., okr. tajemník ve Velvarech, zl. 1—, Machata Jos., architekt, zl. 1—, Mařík Jarol., okr. tajemník na Hluboké, zl. 1—, Materna Ot., inženýr, zl. 5—, Materna Ant., správce všeob. veřejné nemocnice na Horách Kutnách, za publikace zl. 1—, M. U. Dr. Matiegka Jindř., fysik král. hl. města Prahy, zl. 2—, Mazura R., obchodník v Žamberku, zl. 1—, Mikš R., peněžník, zl. 2—, M. U. Dr. Mikyška v Kyšperku, zl. 1—, M. U. Dr. Mitvalský J., docent při české univ., zl. 1—, Mladějovský Fr. v Petrovicích u Ra-

kovníka, zl. 1—, Mlynář K., městský tajemník v Táboře, zl. 1—, městské muzeum na Vys. Mýtě, zl. 2—, městské muzeum v Turnově, zl. 1—, Nedvěd V., učitel v Roztokách nad Vlt., zl. 1—, Nechleba Jos., technik na Král. Vinohradech, zl. 1—, P. Nechvíle Jos., farář v Dašicích, zl. 1—, Němájer Jarosl., obchodník v Dobrušce, zl. 1—, Němec Jarosl., knížecký sládek ve Zlonicích, zl. 2—, Němec Václav, mistr zámečnický, zl. 1—, Neumann Jos., inženýr v Berouně, zl. 1—, Nový Jos., rolník v Lohovcích, zl. 2—, Papáček P., učitel měšť. školy v Berouně, zl. 1—, Paroubek B., ředitel závodu, zl. 1—, Paroubek Ot., c. k. gymn. prof., zl. 1—, Petřich Fr., technický revízor při městské účtarně, zl. 2—, Pittner A. v Polné, zl. 1—, Procházka Fr., továrník, zl. 1—, Procházka Jan, zl. 1—, Procházka Jan, rolník v Sobočicích, zl. 1—, Protivenský H., správce v Hospozíně, zl. 1—, Raus Em., majitel domu, zl. 2—, P. Růžička Jos., farář v Hrušicích, zl. 1—, na r. 1894. zl. 1—, Rypáček Fr. J., c. k. gymn. prof. v Třebíči, zl. 1—, Ph. Dr. Rezníček V., spisovatel, zl. 1—, Rivnáč Ant., knihkupec a nakladatel, zl. 1—, Sažbík V., úředník cukrovaru v Kloboukách, zl. 1—, Schubert Ant. v Radotíně, zl. 1—, Slavík Fr., c. k. prof. v Brně, zl. 1—, Slavík P., lékárník na Horách Kutnách, zl. 2—, Slavík V. Ot., ředitel gymn. v Nov. Bydžově, zl. 1—, Smolák Jos., ředitel v Hrušicích, zl. 1—, na r. 1894. zl. 1—, Sochář Ed., architekt, zl. 1—, Soukeník V., inženýr v Zalužanech, zl. 1—, Spolek musejní v Novém Bydžově, zl. 1—, M. U. Dr. Stánek Fr. na Horách Kutnách, zl. 1—, Suchý V., c. k. poštmistří v Mníšku, zl. 1—, Sýkora V., ředitel cukrovaru v Zákolanech, zl. 2—, Šimáček Jos., učitel na Vys. Mýtě, zl. 1—, Šimek Jos., c. k. prof. na Horách Kutnách, zl. 1—, Šimůnek Fr., obchodník v Kovarech, zl. 1—, J. U. Dr. Šípek Lad., zl. 1—, Šlerka Fr., c. k. prof. na Příbrami, zl. 1—, Snirch Boh., akad. sochař na Král. Vinohradech, zl. 1—, Šorm Josef, bohoslovec v Hradci Králové, zl. 1—, Štolba Fr., c. k. professor na vys. školách technických, zl. 1—, Štrér B., c. k. gymn. prof. v Domažlicích, zl. 2—, Šulc Em., správce zádušní, zl. 1—, Svalovský Em., obchodník na Smíchově, zl. 1—, J. U. Dr. Taussig Jul., kand. adv. v Benešově, zl. 1—, na r. 1894. zl. 1—, Ulrich K., c. k. kontrolor pošt., pokladník a rytíř řádu Božího hrobu, zl. 1—, Václavek M., ředitel měšť. škol a spisovatel na Vsetíně, za publikaci zl. —45, Ph. Dr. Vančura Jindř., c. k. gymn. prof. v Hradci Králové, zl. 1—, musejní spolek «Včela» v Čáslavi, za r. 1892. zl. 2—, za r. 1893. zl. 2—, R. rytíř z Weinzierlů, archaeolog, zl. 1—, Velvárský Břet., c. k. pošt. expedítör v Turnově, zl. 1—, Ph. Dr. Winter Z., c. k. gymn. prof. a spisovatel, zl. 1—, Ph. Dr. Woldřich Jan N., c. k. professor při české universitě, zl. 1—, Wolf Ant., ředitel kúru ve Zlonicích, zl. 1—, na r. 1894. zl. 1—, P. Vondrák Jos., kooperátor v Geiersthale, z německé marky; Vondrák Fr., zlatník v Turnově, zl. 1—, výbor okresní v Roudnici nad Labem, zl. 5—, Vycpálek Jos., c. k. gymn. prof. v Rychnově nad Kněžnou, zl. 1—, Záklasník T., c. k. gymn. prof. v Jičíně, zl. 1—, Zap Boh., ředitel cukrovaru v Kloboukách, zl. 1—, Závorka Ant., rolník v Šlapanicích, zl. 1—, M. U. Dr. Zdeborštý Jul. na Zbraslavě, zl. 1—, Ph. Dr. Zubatý Jos., c. k. professor při české universitě, zl. 1—, Želízko J. V., spisovatel ve Volyni, zl. 1—, Žižka L. K., účetní, zl. 1—.

Mimo to darovali na vydávání »Časopisu« pp.: Janovský St., účetní, zl. 2—, nejménovaný člen zl. 20—.

Kde není uvedeno bydlisko, méněna tím vždy Praha. Při příspěvku členském miněn zaplacenou částkou vždy příspěvek za r. 1893., pokud jinak udáno není. Příspěvky došlé po závěrce této zprávy uvedeny budou v 1. čísle ročníku nového, kteréž vyjde asi koncem února 1894.

V Praze, 9. ledna 1894.

E d. Buřka, t. č. pokladník,
Král. Vinohrady, Čelakovského sady, č. 432.

Časopis Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze vychází čtyřkrát v roce a jest všem P. T. pp. členům zdarma zasílán. Vydání každého čísla bude vždy oznámeno v čelnějších časopisech denních a p. Neobdržené číslo budiž nejdéle ve 14 dnech po vydání reklamováno v expedici Časopisu Společnosti přátel starožitnosti českých na Král. Vinohradech, Čelakovského sady č. 432. Na reklamace později došlé nelze mítí zřetele, lze však jednotlivá čísla, pokud jsou na skladě, koupiti po 25 kr. Reklamace nebuděž ani zlepeny, ani frankovány.

Činný člen Společ. př. st. č. platí 1 zl., člen přispívající 2 zl., příznivec Společnosti 5 zl. nejméně ročně. Veškeré příspěvky členské i dobrovolné dary přijímá p. *Ed. Bufka*, t. č. pokladník, Kr. Vinohrady, Čelakovského sady č. 432. Příspěvky literární pro »Časopis« zasílány budtež na adresu: Pan *Jan Soukup*, v Praze, Žitná ul. č. 607 st. II. posch.

Dary do sbírek, dopisy týkající se Společnosti v úbec a pod. adressovány budtež na Společnost přátel starožitnosti českých v Praze, I., Malé náměstí, místnosti »Merkuru«.

Všichni pp. členové mohou odebírat Památky archaeologické, vydané sl. Archaeologickým sborem, za snížené předplatné 2 zl. ročně.

Za levnější cenu mohou pp. členové odebírat dílo KI. Čermáka »Mince království Českého za panování rodu Habsburského od r. 1526.« Dosud vyšly 3 sešity: sešit I. v plné ceně zl. 1·50, sešit II. zl. 2·50, sešit III. zl. 2·50. Ceny snížené pro naše pp. členy oznámi p. pokladník Bufka.

Stanovy Společnosti lze zdarma a franko obdržeti.

Výkadem Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze vydáno bylo:
První výroční zpráva Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze
za správní rok 1889 — úplně rozebrána.

Druhá zpráva Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze; v květnu 1890. Obsah: Dr. Jan N. Woldřich: Zvířena na hradišti Zkamenělém zámku u Hlinska. — Kliment Čermák: Výzkum na Hrádku u Čáslavi léta 1887 až 1889 (s vyobr.) — Adolf Pecenka: Románské kostely ve Vinci a na Michalovicích (se dvěma vyobrazeními). — Karel Václav Adámek: Levý Hradec v 17. a 18. věku. — Dr. Čeněk Zibrt: Některé výklady o původu křeslic. — Eduard Fiala: Kde stávala pražská mincovna. — Jan Kropáček a F. Pátek: Obzínky ve Vlachově Březí a ve Soběkúrách. — Josef Koštál: Zmek, plivník, prašivec a dýma. — Miroslav Lipa: Z Kutnohorska. — Různé zprávy. Cena 60 kr., poštou 65 kr.

Rozpravy Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze. (»Zpráva« sv. III.) V Praze, 1892. Obsah: Dr. J. Matiegka: Zbzanské pohřebiště. — Soukup Jan: Hlemýždi v lebkách a kostech. — Pecenka Adolf: Románský kostel v Mohelnici. (S vyobrazením.) — Inž. Herain Jan: Založení Nového Města Pražského Karlem IV. — Ph. C. J. V. Šimák: Rodiny šlechtické i erbovní v Mladé Boleslaví. — Vluka Josef: Stařenčino vypravování mladším o dřívějších sirkách a modách. — Koštál Josef: Slunce, měsíc a hvězdy v podání prostonárodním. — Dr. Máchal Hanuš: O zazdívání lidí do staveb. — Soukup Jan: Příspěvky bájeslovné. — Adámek K. V.: O muzeích krajinských a o statistice muzejní. — Různé zprávy. Cena 80 kr., pro členy Společnosti 40 kr., poštou o 5 kr. více.

Výstava Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze, v památném roce 1891. S tabulkou. (Obsahuje popis veškerých vystavených předmětů a seznam vystavovatelů. Cena 30 kr., pro členy Společnosti 20 kr., poštou o 3 kr. více.

Při objednávce budíž obnos příslušný laskavě zaslán předem poštovní poukázkou. Objednávky přijímá a vyřizuje *Eduard Buška*, t. č. pokladník, Král. Vinohrady, Čelakovského sady, č. 432.